

הוא שעתיד לבער אותו מן העולם, שפתיב (ישעיה כד) בלע המות לנצח, וכתוב (זכריה יג) ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ.

ראש - זה לעתיד לבא כשיתעוררו המתים, שהרי אז העולם יהיה רא"ש, שיתקיים ברא"ש, שהוא העולם העליון. ואתה תשופנו עקב הזה, כעת שהוא עקב ואינו בקיים, ואותו הנחש נושף את העולם ומחשיף פני הכריות.

בא ראה, הימים של אדם נבראו ועמדו באותם הדרגות העליונות, כיון שהסתמו להתקיים באותן הדרגות, שפתיב (תהלים ז) ימי שנותינו בהם שבעים שנה וגו'. מכאן והלאה אין דרגה להתקיים, ומשום כך ורהב"ם עמל ואון, והם כלא היו.

אבר אותם הימים של הצדיקים היו והתקמו, כמו שנאמר ויהיו חיי שרה, וכן ואלה ימי שני חיי אברהם. ואם תאמר, כך גם פתיב בישמעאל, שפתיב (בראשית כח) שני חיי ישמעאל? אלא שחזר בתישבה, ועל כן קרא ב"מיו ויהיו.

ותמת שרה בקרית ארבע. רבי אבא אמר, כמו זה לא היו בכל נשות העולם, שהרי נאמר חשבון ימיה ושנותיה וקיומה בעולם ואותו המקום שבו היא נקברה. אלא להראות שלא הייתה כמו שרה בכל נשות העולם.

ואם תאמר הנה מרים, שפתיב (במדבר ב) ותמת שם מרים ותקבר שם - זה בא להראות את סרחונם של ישראל, שהרי המים לא הלכו בישראל אלא בזכות מרים. אבל לא נאמר במיתתה כמו שנאמר בשרה.

רבי יהודה פתח, (קהלת י) אשריך ארץ שמלכך בן חורים ושריך בעת יאכלו. הפסוק הזה בארוהו

המות לנצח. וכתוב, (זכריה יג) ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ.

ראש, דא לזמנא דאתי דיתערוך מתנא. דהא כדין להוי עלמא רא"ש, דיתקיים ברא"ש דאיהו עלמא עלאה. ואתה תשופנו עקב. דא בהאי עלמא השתא דאיהו עקב ולא איהו בקיומא וההוא חו"א נשיף לעלמא ואחשיף אנפוי בריין.

הא חזי, יומין דבר נש אתפריאו וקיימו באינון דרגין עלאין, כיון דמסיימו לאתקיימא באינון דרגין דכתיב, (תהלים ז) ימי שנותינו בהם שבעים שנה וגו', מכאן ולהלאה לית דרגא לאתקיימא. ובגין כך ורהב"ם עמל ואון. ואינון כלא הוו.

אבר אינון יומין דצדיקיא (דף קכד ע"ב) הוו ואתקיימו כמה דאת אמר ויהיו חיי שרה. וכן ואלה ימי שני חיי אברהם. ואי תימא הכי נמי פתיב בישמעאל דכתיב, (בראשית כח) שני חיי ישמעאל. אלא בתישבה אהדר, ועל דא קרי ב"מיו ויהיו:

ותמת שרה בקרית ארבע. רבי אבא אמר כגוונא דא לא הוו בכל נשי עלמא דהא אתמר חושפן יומהא ושנהא וקיומהא בעלמא וההוא אתר דאתקברת ביה. אלא לאחזאה דלא הוה כשרה בכל נשי עלמא.

ואי תימא הא מרים דכתיב (במדבר ב) ותמת שם מרים ותקבר שם. בגין לאחזאה סרחנא דישראל קא אתא, דהא מייא לא אזלי להו בישראל אלא בזכותא דמרים. אבל לא אתמר במיתתה כמה דאתמר בשרה.

רבי יהודה פתח (קהלת י) אשריך ארץ שמלכך

בן חורים ושריך בעת יאכלו. הפסוק הזה בארוהו